N^RO 21.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 12. Marca. V. S. ROKU 1810.

S. PETERSBURG V. S. d. 22 lutego. J. J. Mość oświadcza naywyższe ukontentowanie Naczelnikom dywizyynym woysk, które powróciły z Gallicyi; iako to GL. Xciu Jtaliyskiemu Grafowi Suworowowi Rymnikskiemu dywizyi 9tey, GL. Lewisowi 10tey dywizyi, GL Rtiszczewowi 25tey, Generał-Adiutantowi Dołhorukow 5temu 18tey dywizyi; komendantom korpusow iazdy, Generał-maiorom, Baronowi Millerowi Zakomelskiemu, i Baronowi Korfowi, wszystkim Szefom pułkow i Komendantom brygad artyleryyskich, za szykowność poświadczoną przez zeszłego byłego Główno-kommenderuiącego Generała od infanteryi Xcia Galiczyna, a szczegulniey szefom pułkow, Pskowskiego draguńskiego GM. Korfowi, huzarskich Achtyrskiego Generał-Adiutantowi Wasilczykowi, Alexandryyskiego GM. de Lambert, których pułki doprowadzone do zupełney doskonałości. Także na przedstawienie GL. Bagowuta J. J. Mość oświadcza ukontentowanie szefom pułkow muszkietyerskich, Wołyńskiego GM. Rossiu, Wileńskiego P. Pillarowi, Tobolskiego P. Szreydorowi, a na przedstawienie GL. Xcia Richelieu szefom pułkow, 12go strzeleckiego GM. Gangebłowi, Ladozskiego GM Koble, Pułtawskiego P. Libgart, Estlandzkiego P. Zolotnickiemu. Na przedstawienie W. X. Konstantyna I. J. Mość oświadcza naywyższe ukontentowanie Czernikowskiego dragońskiego pułku P. Gertzbergowi, i Mariupolskiego huzarskiego P. Paradowskiemu oraz wszystkim officerom tych pułkow za doprowadzenie woyska do należytego porządku.

Komendantami brygady naznaczaią się: szef 11go strzeleckiego pułku GM. Balla pułkow Odeskiego musz: i 11go strzeleckiego; GM. Jermołow Sybirskiego grenadyerskiego i Naszenburskiego m. p. Szef Małorossyyskiego gr. p. P. Brimmer tegoż pułku i Apszerońskiego musz. Szef Staroskolskiego m. p. P. Szkapski tegoż pułku i Wiatskiego m—Kadeci kr wi szlacheckiey znayduiącysię w 2gim korpusie dla nauczenia porządku służby woienney, zostaią podporucznikami w brygadyach artyleryi. Sieńkiewicz Raiewski w 2giey; Abramowicz i Pozniak w 3ciey; Zieliński i Ogiński w 5tey, Suchocki w 7mey; Jasiński w 8mey; Refeld w 9tey, Kiszynski, Trębicki i Czyżewski w 11tey; Kodziewicz i Szczepanowski w 18tey; Łopszyński w 23ciey. Stopień chorążych otrzymali w pułkach dragońskich, Topczewski i Bystram w Kurlandzkim; Wysocki i Czerniawski w Finlandzkim, Kornetami w połkach huzarskich, Raykiewicz w Jziumskim, Gaybowicz w Sumskim, Komar w Elizawetgradzkim, Xże Wańkowicz Xże Ogiński 1 i 2gi w Pawłogrodzkim. W pułkach ułańskich, Dunin Barkowski, Błażewicz i Sipayło w Polskim, Kowalewski w Czuhaiewskim. W pułkach grenadyerskich pomieszczeni Sągayłło 1 i 2gi Soroczyński, Goronowicz w Ekaterynosławskim, Olechnowicz w Kiiowskim, Grenadyerskim Goniprowski, Dembiński w Sybirskim, Goniprowski i Zukowski w Fanagoryyskim, Statkiewicz, Włosowski i Bereznicki w Chersońskim. W pułkach muszkietyerskich Borowski, Posiecki i Tarasewicz w Kedcholmskim, Swiętorzecki, Zienkowicz 1 i 2gi w Połockim, Pietrowski w Litewskim, Dokudowski, Rakowicz w Kaporskim, Zbrozek 1 i 2gi w Wołyńskim, Bielski w Kremenczukskim, Sokołowski 1 i 2gi w Tobolskim, Kułabka i Sobolewski w Kałużskim, Dobrzeński i Strumiło w Woronezkim, Wańkowicz 1szy Pióro i Toborowski w Szlisselburskim, Szumski w Staroingermelandzkim, Moszyński w Archangelorodzkim, Korolko w Galickim, Gotowicki w Ukrainskim, Dobroczyński, Roszewski w Krymskim, Hryniewski, Jazdowski, Sliwicki w Briańskim, Kisliński, Jankowicz w Odeskim, Sawicki 1 i 2gi w Tulskim, Nowicki, Dalecki, Mysiewski w Tengińskim, Pacukiewicz 1 i 2gi Lubyński w Nawagińskim, Broński w Koływeńskim, Znosko w Dnieprowskim, Łosiński w Troickim, Sakowicz, Sławiński, Sawicz w Piotrowskim, Szabuniewicz, Tyszyński i Zyżniewicz w Lipawskim, Skorobohaty 1 i 2 w Wiatskim, Rokicki w Wiborgskim, Brzeziński, Wysocki i Ganiecki w Rylskim, Daniłowicz 1 i 2 w Selenginskim, Chomiński w Szywańskim. W pułkach strzeleckich, Hulewicz 1 i 2 w 3cim, Łukiański w 6tym, Barski Bogusławski w 14m, Kosowicz w 25tym, Kwiatkowski w 28mym, Tymoszenko w 32gim.

W biskupstwie Mohilewskim otworzono szkol 15—Wciągu żeglugi przeszłoroczney zawinęło do portu Ryzkiego 743 okrętow, między temi było 713 zagranicznych a 30 Rossyyskich; w tymże czasie wyszło na morze 752 okrętow. Przywieziono towarow z kraiow cudzoziemskich za 6,454,480 rubli, a wywieziono za 21,076943. Z portu Kiachty wyrachowano wywoz w roku 1809 na 95,659 rubli a złożonych towarow w domie gościnnym zostaie na 3,676,988. W Teodozyi w obrócie handlowym przez rok cały 1809 było 218000 rubli. Dawniey to miasto, Kaffą zwane, było srzodkiem handlu, który trzymali w swym ręku Gonuenczykowie; tam był skład towarow Europy Indyi i Persyi: okręty okrywały morze czarne: bogate miasto piękne i okazałe liczyło wiele tysięcy mieszkańcow. Kiedy Turcy

1)

opanowali Konstantynopol i Bosfor zamkneli, droga do Kaffy zaczęła bydź zapomnianą i prędko zginoł blask tego miasta; potym dostało się z całym Krymem pod panowanie Porty i zamieniło się w kupę gruzow. W tym stanie było miasto, kiedy Katarzyna 2 przyłączyła Tauryą do swoiego państwa. Rząd teraźnieyszy wiele przyczynił się do dźwignieania z ruin tego wielkiego miasta. Wszędzie widać wielkie mury i nasterczone wieże; w całości z dawnych gmachow niezostaie iak tylko ieden kościoł Genueńczykow, potym meczet Turecki, teraz cerkiew grecka. Teodozia zaludniać się teraz zączeła, i liczy przeszło 500 domow oprócz gmachow skarbowych, iest składem towarow Sibirskich, Kazańskich, Woronezkich i wszystkich innych prowincyi nad Donem położonych. Po upadku Grecyi upadł też ięzyk grecki; dziwną i nadzwyczayną więc iest rzeczą, że w tém mieście uformowała się kompania amatorow do utrzymania teatru greckiego na przedstawienie sztuk orginalnych Sofokla Arystofana i innych.

PARYZ d. 23 lutego (z Monit: i Fran:) Kładniemy ministra spraw zagranicznych Champagny nótę Baronowi Roell ministrowi hol: podaną „Mam rozkaz, wyraża Xże Cadore, obiawić zamiary Jmperatora: teraźnieyszy stan Europy one wywiązał. Cierpi Napoleon i z żalem przedsiębierze te środki przeciwne zapewne życzeniu Batawow: lecz niewzględne przeznaczenie rządzące sprawami tego świata, wypadki ciągnące za sobą wolą człowieka, przymuszaią Jmperatora do wykonania zamiarow koniecznie potrzebnych, i do usunienia na stronę wszelkich względow. Sadząc brata na tronie hol: nieprzewidział, iżby Anglia odważyła się iawnie zapowiedzieć wieczną woynę, i użyć do iey poparcia strasźliwych zasad w rozkazach gabinetowych 1807 listopada zawartych. Francya odpierała iey prawa morskie, i oboiętni ich nieprzyymowali, lubo nie niszczyły żeglugi i zostawowały iakąś udzielność morskim narodom. Mała była szkoda dla sprawy powszechney, że Hollandya prowadziła handel z Anglią prosto lub przez oboiętnych; tak robiły Marseille, Bordeaux, Anwers. Anglia poważała Amerykanow, Rossyan, Prusakow, Szwedow i Duńczykow: te narody łączyły państwa przez morza rozdzielone. Koalicya 4ta zniszczyła to rzeczy położenie: wtenczas Anglia odważyła się przez ieden wyrok blokady zniszczyć wszystkie prawa oboiętnych narodow. Jmperator musiał użyć prawa odwetu, i wszedłszy do Berlina odpowiedział na wyrok obleżenia Francyi przez dekret oblężenia wysp Brytannii W. Oboiętni, a szczegulniey Amerykanie prosili, o obiaśnienie tych srzodkow; odpowiedziano im że gdy blokada całego państwa iest niepodobną, a raczey znaczy niesłychaną uzurpacyą, Jmperator przedsiewziół zatrzymać tylko na lądzie handel ang. a szanować flagę oboiętną na morzu. Ten środek sprzeciwiaciąy się zwyczaiom hol, i obrażaiący ich interes był pierwszym nasieniem taiemney niezgody między Francyą a Hollandyą: w tenczas Jmperator postrzegł z boleścią że król hol. znayduie się w trudném położeniu między świętą powinnością tronu fr: a opinią kupiecką holendrow: zamknoł na to oczy cierpliwie czekaiąc wypadkow, któreby wydobyły brata z tey bolesney kolei.

„Tym czasem pokoy Tylżański nastąpił: i północ połączyła się z Francyą po okropnym naiezdzie Koppenhagi. Jmperator spodziewał się że Anglia powróci do pokoiu i usłucha nakoniec głosu rozumu; lecz wszystko było daremne: wyprawa Koppenhagska odiela iey wstyd wszelki, Anglia wyuzdana ogłosiła akt niesłychaney tyranii i samowładztwa, urządzaiąc co mogą oboiętni prowadzić, nakazuiąc im odpoczynek w swoich portach, i narzucaiąc opłaty haniebne: przywłaszczyła sobie prawo powszechney żeglugi, nieuznawała iuż udzielności żadnego narodu morskiego, lecz wszystkie mocarstwa robiła sobie hołdowniczemi nakazuiąc sobie opłatę tak niesłusznego iak haniebnego haraczu, i ogłosiła się nakoniec Panią Oceannu chcąc na nim tak panować, iak każdy rząd panuie nad rzekami, w kraiu płynącemi. Na widok takiego prawodawstwa, znaczącego panowanie powszechne, rozciągaiącego na całą kulę ziemską prawa parlamentu Brytanii W. Jmperator musiał obrać środki ostateczne dla zbawienia świata od iarżma narzucanego: wydał więc wyrok w Medyolanie, że okręty, które zhańbią się opłatą haraczu Anglikom, uważane będą za nienależące do żadnego narodu. Amerykanie lękaiąc się stracić wolności z taką chwałą nabytey, włożyli embargo na wszystkie swoie okręty i zrzekli się wszelkiey żeglugi poświęcaiąc zyski czasowe pożytkowi wiecznemu. Skutek tych wielkich zamiarow zależał od ich wykonania w Hollandyi: ta przeciwnie stanęła na przeszkodzie: nieprzestała handlować z Anglią: wszystkie uwagi Francyi były daremne. Jmperator nieukontentowany dwa kroć rozkazał zamknąć komory dla Batawow tak żeby niemogli mieć żadney komunikacyi z narodami sąsiedzkiemi, i niewprzód te zapory otworzą się, aż okoliczności odmienią się. Hollandya daleka od naśladowania potryotyzmu Amerykanow poświęcała się nędznemu interessowi zyskow handlowych. Bez woyska, marynarki, energii, bez żadnych prawie sposobow własney obrony, poddała bez oporu twierdzę Neré w czasie ostatniey wyprawy ang, a z ważnego zamku Batz, który mógł zrządzić nayważnieysze korzyści, wyciągneła załogę 6ciu godzinami pierwiey aniżeli pokazały się forpoczty nieprzyiacielskie: bez komor celnych, bez sprzymierzeńcow i prawie bez przyiacioł nie iest narodem lecz bogatą pożyteczną i szanowną kompanią handlową. 16 okrętow, które obowiązała się dostarczyć, leżą rozbroione. Jmperator żąda pokoiu z Anglią; w Tylży ieszcze oto starał się; z Erfurtu posłane propozycye były daremne: woyna zatym będzie długa; bo wszystkie starania o pokoy były próżne: propozycya nawet o wymianę ieńcow niewzieła skutku, lękała się Anglia ażeby ta negocyacya niebyła wstępem do układow o pokoy. Przywłaszczaiąc sobie przez rozkazy gabinetowe panowanie powszechne, przyymuiąc za zasadę wieczną woynę, Brytania W. podeptała wszelkie względy, zniszczyła wszelkie prawa: wszystko iuż

iest słuszne i wolne na odparcie iey tyranii. Jeżeli więc odmiana Ministerium ang. nieodmieni zasad wieczney woyny i panowania powszechnego, w tym razie Hollandya niemoże zostawać w dzisieyszych stosunkach z państwem fr: i lądem, więc Jmperator przedsiębierze" odwołać brata posadzonego na tronie hol, osadzić Hollandyą, i przyprowadzić ią do systemmatu lądowego.

Nota do ministra pełnomocnego stanow ziednoczonych Armstrong. „ Opowiedziałem, pisze X. Cadore, Jmperatorowi treść naszey rozmowy, mam teraz moc dać na pismie odpowiedź następną. Napoleon uważałby swoie wyroki Berliński i Medyolanski, za przeciwne odwieczney słuszności, gdyby one nie były skutkiem wyrokow Brytanii W. Kiedy ona ogłosiła swoie panowanie powszechne podbiiaiąc świat cały pod prawa swoiey żeglugi, rozciągaiąc władzę parlamentu na wszystkie narody; Jmperator mniemał że wszystkie państwa udzielne zechcą bronić swoiey niepodległości i przeto ogłosił za niemaiące żadney oyczyzny te okręty, któreby uznały i poddały się iey panowaniu. Jmperator rozróżnia przetrząsanie od rozpoznania okrętu: ostatnie niema zamiaru, tylko ażeby przeświadczyć się o pewności flagi; pierwsze po tém przekonaniu się ma za cel przeyrzeć cały okręt azatym schwytać kilku maytkow albo skonfiskować towary, lub zastosować prawa samowładne: Jmperator nigdy niezezwoli na przetrząsanie statkow, gdy rozpoznanie iest wolne. Niespodziewał się nigdy ażeby Ameryka, niemaiąc żadney krzywdy od Francyi, zabroniła statkom fr, pod karą konfiskaty, weyścia do swoich portow; musiał więc Jmperator użyć odwetu na okrętach amerykańskich w portach fr: iakotéż pod wpływem fr: będących: azatym w Hollandyi, Hiszpanii we Włoszech pobrano statki Amerykanom, bo ci zabrali okręty fr: bynaymniey więc niepowinni zastanawiać się nad tym wypadkiem. Niech zedrą akt swoiey niepodległości, niech zostaną poddanemiAnglii, iak byli przed rewolucyą, albo niech przedsięwezmą takie środki ażeby ich przemysł nieulegał taryfie ang. ażeby niestali się podlegleyszemi od Jamaiki, która ma przynaymniey swoie przywileie. Ludzie bez polityki, honoru, i energii mogą proponować ażeby przyiąć haracz włożony przez Anglią, iako nieciężki, lecz azaliż niemożna widzieć że za uznaniem prawa nakładania podatkow, nastąpi ich podwyższenie? ten ciężar letki zrazu stanie się potym nieznosnym, i trzeba będzie iuż niewalcząc za honor, bić się za pieniądze. Szczerze wyznaię że Francya wielkie ma zyski z handlu Amerykańskiego, że nie małe są korzyści z komunikacyi z oboiętnemi; niezazdrości ona im ich szczęśliwości; wielka potężna i bogata dosyć ma na tym ażeby wywoz iey produktow rozmnażał przemysł w iey rolnictwie i fabrykach. Ledwo 50 lat upływa, iak Amerykanie krwią własną okupili niepodległość swoią i założyli oyczyznę w nowym świecie: nieśmiertelni mężowie, którzy dla zrzucenia iarżma ołowianego anglikow w bitwach polegli, nigdy niemogli pomyślić, ażeby tak prędko po ich zgonie miano na ich oyczyznę narzucić iarżmo ieszcze cięższe, taxę ang. na przemysł amerykański! Jeżeli więc minister stanow ziednoczonych może dać rękoymię że okręty amerykańskie nie będą ulegać rozkazom gabinetowym ang. ani żadney wymyśloney a nieprawdziwey blokadzie, mam władzę podpisania wszelkiey umowy na odnowienie związkow handlowych dla ugruntowania handlu i szczęścia Amerykanow. Ta nota podana iest na pismie ażeby Prezydent stanow ziednoczonych poznał lepiey przyiazne chęci Francyi i iey skłonności odpowiednie życzeniu Stanow. "

Wszystkie posiedzenia są zaięte rozmową o przyszley małżonce Imperatora: królowa Neapolitańska czyni wszelkie przygotowania na uroczyste iey przyięcie: ona ma bydź ochmistrzynią dworu Imperatorowey. Król Bawarski po szlubie ma wyiechać. Ludwik Napoleon ma mieć rezydencyą w Rzymie — Znaczna liczba wóysk fr. udała się na zaięcie Hollandyi, inne wóyska przechodzą do Niemiec północnych: rozkazano wzmocnić przeszło 10 tysiącami załogi twierdz pruskich w zakładzie u nas będących, iako to Kistrynu Szczecina i Glogau—Z Hiszpanii przysłane wiadomości donoszą że miasto Cadix miało bydź wezwane do poddania się: iako też i Murcya miała otworzyć swoie bramy. Armia do Portugallii przeznaczona wkracza w granice tego królestwa.

LONDYN 7 lutego (z Hambur:) W Parlamencie doniesiono że wyprowadzono towarow ang: więcey 16 mill. a niżeli ich sprowadzono z zagranicy. Wywoz pieniędzy gotowych z kraiu wynosi 6 mill, gdy tym czasem wpłynęło 10 mill. gotowemi. Przerwany handel z Ameryką północną nader i est nadgrodzony przez handel z innemi kraiami Ameryki południowey—Instrukcya GL. Chattam roku 1709 Lipca 16 co do wyprawy na Skaldę „ Powierzywszy wam znaczne wóysko na zniszczenie potęgi na Escaut w Antwerpii i na Walcheren zgromadzoney, udasz się na pomienione mieysca i wspólnie z Admirałem dowodzącym flottą zabierzesz albo zniszczysz okręty fr. które są w Flessyndze i na Skaldzie, albo w Antwerpii; zruynuiesz arsenały i porty w pomienionych twierdzach i w Terneuse, podbiiesz Walcheren, i gdzie tylko można zarzucisz Skaldę ażeby przestała bydź żeglowną. gdyby dla zbyt wielkiey potęgi nieprzyiaciela nie można było uskutecznić tych zamiarow, tedy po wypełnieniu naymnieyszey części rozkazow, armia ma bydź odprowadzona do oyczyzny bez narażenia iey na niebespieczeństwa i przypadki. Wszakże Walcheren ma bydź osadzona do dalszych naszych rozkazow. Rapporta maią bydź ciągle przesyłane. Jerzy Król „ — Wszystkie akta ściągaiące się do tey wyprawy w Parlamencie złożono; oppozycya wygrała śledztwo na winnieyszych. Przeszła do Anglii karikatura, w którey Graf Chatam, przezwany Grafem Czekam, siedząc na powozie ciągnionym od 8 żółwiow, woła p o w o l i, kiedy ich powoźnik zacina dla przyśpieszenia ich poruszenia.

Listy z Buenos Ayres donoszą o powstaniu w mieście delaPaz, na 100 mil od brzegow odległém, w stolicy naybogatszych kopalni: lud

złożył biskupa Plata naczelnego rządcę z przyczyny, że on ze swoiemi kollegami chciał wydać prowincyą Xiężniczce Brezylii córce Karola 4: zwołano Europeyczykow i Indyanow i radę ustanowiono; opanowano magazyny, uformowano woysko od 10 t i odlano 100 dział ku obronie miasta. Kasikowie naczelnicy indyanow oświadczyli dać 200 t. ludzi: wszystkie obligacye skarbowe spalone: d. 30 iuż spiewano Te Deum; i miasto Guiusecha przyłączyła się do La Paz. D. 22 września Vice-król wydał odezwę do insurgentow i anglikow na pomoc wezwał.

WARSZAWA d. 10 marca. (Z Gztt War: i Geogr:) Urzędowie odwołano tu wiadomość rozsianą względem zniesienia klasztorow oboiey płci, w Xięstwie Warszawskim, o czym Rząd bynaymniey niemyslił. Próżniacy rozrzucili tę wieść naymnieyszey wiary niewartą, tak iak wiele innych—Dnia 5 ta stolica obchodziła z przyzwoitą okazałością rocznicę imienin Fryderyka Augusta w sposobie narodowym—Sułk 14sty piechoty dowodztwa Siemienowskiego wystąpił z Łowicza w naylepszym porządku—W Gallicyi przystąpiono uroczystym sposobem do zdięcia orłow fr, a zawieszenia narodowych: naypierwiey w Lublinie poświęcone zostały orły i z paradą na publicznych gmachach umieszczone—P. Kobyliński wyrokiem Napoleona baronem państwa fr: mianowany.

G. Woyczyński Gubernator Torunia i Pułkownik Dziewanowski przykładaiąc się do zbioru pomiątek narodowych, starannie w Puławach zgromadzonego, wyięli cegłę z domu, w którym wiekopomney sławy Astronom Kopernik urodził się przed 338 laty, i oną przesłali z podświadczeniem swoim do Xżney Czartoryskiey, którey oddaną była d. 19 lutego w rocznicę urodzin Kopernika. Ten sławny mąż, bez którego możeby niebył Newton i Descartes, urodził się 1473, w regestrze uczniow akademii Krakowskiey był zapisany 1492, przeniosł się do Bonnonii 1497, w liczbę akademikow Krakowskich był zapisany 1504 umarł d. 1 czerwca 1543, lat 70 wieku swoiego maiący. Robią się przygotowania dla wzniesienia iemu w Toruniu monumentu z marmuru Krakowskiego. Toruń iemu winien wielką część swoiey chwały: on był założony przez mistrza Krzyżackiego Hermanu Balk roku 1231, był w związku miast anzeatyckich, 1485 odpadł od krzyżakow, 1629 był oblegany od Szwedow 1655 i 1703 od nichże dobyty. Sławny iest rozruch od iednego ucznia wszczęty z Protestantami roku 1742; Prezydent Rezner głową swoią przypłacił: w kościele S. Jana iest nadgrobek Kopernika. Roku 1809 było oblegane przez austryakow, którzy straciwszy mężnego P. Braun odstąpili po spaleniu części mostu na Wisle na pół mili długiego. Leży o mil 8 od Grudziądza.

MEDYOLAN d. 18 lutego. (z Frank:) Przyszła tu wiadomość o wielkim związku Napoleona z Franciszkiem 2gim: skutkiem iego papiery austr. podniosły się więcey aniżeli 5cią częścią: ieszcze niema przykładu iżby kiedykolwiek cena tak nagle wzrosła. Francuzi z nad Dunaiu i Menu wszyscy maią ustąpić nad brzegi Elby. Auszpurg przestał bydź w stanie oblężenia—Król neapolitański przywiozł wiadomość że Imperator obdarzy miasto Rzym szczegulnieyszemi przywileiami. Oglądał ten Monarcha osobliwości tey niegdyś stolicy świata. Godnemi widzenia były także osobliwości w okolicach Rzymu odkryte przez iednego męża naukami i kunsztami zatrudniaiącego się i blisko pięknie mieszkaiącego: odkopał on domy starego Tuskulanu, znalazł wiele małych meblow, a pomiędzy niemi 7 posągow, między którem iedna Muza osobliwszey piękności: Antykwaryusze szacuią ten skarb na 22 t. talerow. Potym udał się Joachim Napoleon do Neapolu: obywatele gotuią się na uroczyste przyięcie powracaiącego Monarchy: podług dawnego zwyczaiu ofiarowali na nowy rok w czasie niebytności króla Achillesowi Napoleonowi i dalszym dzieciom królewskim, kwiaty owoce i tym podobne rzeczy—Municypalność na powrót Króla ma wystawić na placu królewskim wielką fontannę wytryskaiącą ze skały, o którą Pegaz nogą uderza: na tym skrzydlastym koniu będzie postawiona statua Joachima obrócona ku Olympowi, gdzie Napoleon, iak Jowisz, siedząc na tronie gwiazdami wysadzonym, rządzi światem. Na tymże placu będzie wystawiony dawny rynek, kościoł Antinoa, morska latarnia; po środku będzie statua przedstawuiąca dobroczynną królowę.

WILNO d. 10 lutego. Kładniemy przysłane do Redakcyi pismo iako powszechnie interessuiące. „Dotkniony iuż w wieku podeszłym, straszliwą chorobą kamienia, która dręcząc przez lat kilka rychły mi zgon zapowiadała, rzuciłem się do środku iedynego iaki tylko pozostawał, to iest operacyi. Odrzuciwszy radę niektórych osob użycia zagranicznych Operatorow, udałem się z ufnością i wprzekonaniu pomyślnego skutku do WJP. Niszkowskiego Professora w tuteyszym Uniwersytecie—Zimna krew, letkość ręki i znaiomość sztuki tego dokazały, iż dobywszy w 8śmiu minutach kamień z gatunku płaskich dosyc spory o walny, dwa cale diametru maiący, we trzy tygodnie do zupełnego mnie stanu zdrowia doprowadził—Z chlubą winienem głośno oddać sprawiedliwość zbawcy życia moiego, w celu zachęcenia wszystkich cierpiących ażeby porzuciwszy naganne uprzedzenie szukania pomocy od mniey świadomych częstokroć cudzoziemcow, z naywiększém zaufaniem we wszystkich dolegliwościach śmiało udawali się do naszych uważnych i oświeconych rodakow—Dzięki szkole Medyczney Wileńskiey, co tak uczonych nam wydaie mężow, dzięki WJP. Professorowi Briotet, którego staraniem tylu tak doskonałych wyszło i wychodzi Chirurgow; dzięki nakoniec temu który uwalniaiąc od cierpienia okrutnych boleści, zachował mię nadal przy życiu, a ktoremu do zgonu wdzięczność moia lubo słabo inszym iednak nad ten sposobem okazaną bydź niemoże. Michał Kostrowicki b. Prez: Depar: 1."

Różne wiadomości. A X. Ludwika d. 20 marca przyiedzie do Paryża: dar i portrety w zaiemnie posłane: dar Napoleona 18 mill: szacowany. Józefina iedzie do Włoch—Sewilla oddała chorągwie fr. w Baylen wzięte 1808 3 bat: 2 szw: dział 301 i 174 w ludwisarni, 40 t. kul 20 t. w Grenadzie dział 124—Mówią że wiele Xięstw małych przyłączy się do Saxonii. Patryarcha fr: ma mieszkać Reims—Duroc ma zaszlubić Xczkę Thur i Taxis.

DODATEK.

DODATEK Nro 21.

DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO

w WILNIE dnia 12. Marca. ROKU 1810,

3 Z Wilna dnia 5 marca. Rząd Uniwersytetu Wileńskiego podaie do wiadomości powszechnéy następuiące pismo JW. Czackiego, Taynego Konsyliarza, Wizytatora szkół w guberniach Wołyńskiéy, Podolskiey i Kiiowskiey, i Kawalera orderów:

Rok miia, iak Jnstytut głucho-niemych otworzonym został w Romanowie, w gubernii Wołyńskiey. Wezwał mnie fundator, JW. Graf Jlinski Senator, abym widział to ustanowienie, i iego własney gorliwości dał moie uwagi. Te raczył przyiąć i żądał, abym przez obwieszczenie w gazetach uwiadomił, iakie są granice dawnych nauk w tey szkole, i aby rodzice lub opiékunowie tych nieszczęśliwych sierót, na próżne ieszcze miéysca bezpłatné przysyłali. Jest teraz uczniow męzkiey płci 11, a 3 dziewzcąt. Fundator zamierza liczbę bezpłatnych miéysc 50. Znalazłem uczniów zdrowemi: ochędóstwo iest w uwadze: nauki następuiące są dawane w części, a wyrażoné w klassie 2. i 3. podług upewnienia fundatora. Dla mężczyzn —Klassa 1. uczyć się maią nauki rozmawiania znakami: nauki pisania: nauczywszy się znaków i tłumaczenia, uczyć się powinni pierwszych i w naywiększey krótkości prawideł religii: oswaiaią się z francuzkim, niemieckim, rossyyskim i polskim ięzykami—pisania tych sierót posłałem Jmperatorskiemu Wileńskiemu Uniwersytetowi, i są bardzo dobré: wymawiać zaczynaią słowa pomału, i ta praca dość szczęśliwe zaczyna mieć skutki: Arytmetyka w pierwszych czterech działaniach: nakoniec, pokazuią się im różné przedmioty, aby ie poznać mogli —Klassa 11. nauka rozmawiania znakami: Arytmetyka, aż do reguły spułki; celuiący daléy postąpić mogą. Pierwsza i 2gá xięga Euklidesa w Jeometryi: uauka moralna, tak, iak iest na pierwszą klassę szkół powiatowych wydáná: ta nauka daie się równie znakami, iak na pismie wykłada się. Jeografiia iuż się daie: będzie dawaná szczególnie pań twa Rossyyskiego i pogranicznych kraiów: Gramatyka będzie dawaná: wprawianie się w czysté pisanie wymienionemi ięzykami i tłumaczenie z iednego ięzyka na drugi: rysunek; tokarnia, dla wszystkich,—Klassa 111. Moralná nauka na 11 i 111. klassę przepisana: dla celuiących dalszé xięgi Euklidesa, tłumaczą się prócz xięgi piątey: Ar chitektura wieyska: Buchalteryczné rachunki i ekonomiczné: talenta ręczné, iakie mieć można bez potrzeby oddzielnych nauczycielów— Dla dziewcząt. Czas na klassy przeznaczony bydź nie może: bo krótsze lub dłuższé bawienie w klasie zależy ód większey lub mnieyszéy poiętności. Dziecko przysłané mieć powinno wiek między lát 8. i 14: powinno bydź zdrowe, i złożyć świadectwo, że ospę miało a ieśli ospa nie była ieszcze, przeszczepioną będzie w Romanowie. Ktokolwiek zechce mieć większą informacyą o tym Instytucie, w Litwie w kancellaryi Uniwersytetu, w tych prowincyach u mnie, lub w Wołyńskiem Gimnazyum, odbierze wszelkie uwiadomienie. Dan dnia 24. grudnia 1809. roku, w Brusiłowie.

podpisano: Czacki

1 Wileński Pollicmeyster podaie do powszechney wiadomości iż tuteyszy mieszczanin Szloma Eypsteyn ma wyiechać za granicę, ieżeliby kto do onego miał iakową pretensyią niech się iawi do tegoż Pollicmeystra w iak nayrychleyszym czasie Marca 6 dnia Roku 1810.

P. Szłykow

1 Niżey podpisany Substitut zeszłego Jgnacego Drzewickiego Adwokata Pttu Wileńskiego przez nimeysze pismo ogłaszam wszystkich onego Aktorow, iż na dniu 25 Febr: Roku idącego zchodząc z tego Swiata subseliow Wileń: Adwokat Drzewicki papiery Aktorow swoich w ręku niżey podpisanego zostawił — Przeto ktobykolwiek poruczaiący interessa prawne czyto dla odebrania Spraw ukończonych, czy dla popierania dalszego nie ukonczonych, papierow potrzebował, ma się udać do kamienicy W. Niszkowskiego Profess. Uniw: Wileń: na Sawicz ulicy pod N 80 i 81 położoney gdzie za pokazaniem rewersu zeszłego Adwokata każdemu zwrócone zostaną, także ktoby miał o dług iaki pretensyą iawić się raczy do niżey podpisanego, którego iesliby w tym mieyscu potrzebuiący nieznalazł—ma się udać do mieszkaiących na dole wteyże kamienicy a dostateczną powezmie informacyą. Mikołay Krzywicki Rottmistrzewicz pttu Mscisławskiego.

1 W Dodatku Kuryera Litt: pod Nm 2gim umieszczony fałsz przed JP Antoniego Bohdanowicza, lubo u nikogo niema wiary, iednakże w spomnionym tam będąc, odpowiadam że JW Hrabia Tyszkiewicz wiadomy z swoiey cnoty i moralności, niemiał nigdy naymnieyszego interesu z Bohdanowiczem; tylko z racyi processu onego z JW: Tyszkiewiczową do assystencyi w procederze według prawa był przypozwanym, ale nigdy z nim ani sam ani przez kogokolwiek w kombinacyą nie wchodził—Owszem cała ta rzecz iest zupełnie obca dla JW: Hrabiego i nic się wcale iego nietycząca—Niezaprzeczam zaś tego, że od Bohdanowicza była podawana P. Tyszkiewiczowey kombinacya, iak list tegoż do mnie pisany dowodzi, lecz gdy ta w tedy niebyła przyiętą: teraz żaden układ z nikim bydź niemoże, bo Dekret oczewisty Departamentu 2go gubernii Grodzieńskiey ukarawszy Bohdanowicza 12 N W. i Penami pieniężnemi, oraz zasądziwszy expensa prawne naznaczył na rozpoznanie Sąd Ziemski Brzeski.

Bułharyn.

3 Starostwa Kiegrowskie i Kiwilskie w 12 letnią possesyą bez opłaty kwarty naymiłościwiey darowane JW: Łanskiemu, taynemu Sowietnikowi, Senatorowi, dziś zarządzaiącemu gubernią Grodźieńską—Sytuowane w Guber: Wileńskiey w pcie Szawelskim, niedaleko od Portow Ryzskiego i Lipawskiego. 1sze nad rzeką Wętą—Folwark 1—Chatt 12. karczma 1.—to Starostwo ieszcze niewyszło z pod dożywotniey Possesyi: 2gie zaś Kiwilskie, iuż iest w Possesyi JW: Łańskiego. Położone nad Granicą Kurlandską przy rzecze Wadoxcie. w tym: Folwarkow 2, chatt 50 młyn 1 Karczem 4 prócz miasteczka w którym iest więcey 200 domow. Grunta naylepsze, łąk obficie—JW Łański, possesye te maiąc od siebie bardzo od ległe, życzy przeto nań prawo swoie przedać—Ktoby chciał nabyć—o dobroci dostateczną powziąć informacyą i umówić się o cenę; ten raczy adresować się do Grodna do JW: Łańskiego albo do Telsz do Puzyrewskiego Assesora Kolleskiego.

1 Witebski Cywilny Gubernator uwiadamia, iż gdy ziazd przeszłego Roku na ustanowiony 15go dnia maia w miescie Witebsku iarmark odpowiedział zamiarom, i uręczył ciągły onego byt i nadal; obiawia się tedy wszystkim innych miast kupcom, którzyby żądali mieć na takowym iarmarku kramy, aby zawczasu i naydaley 10 kwietnia dali wiedzieć o tem Gubernatorowi przez swe. do iego pisma: a tym uniknąć mogą zbytecznych wydatkow przy naięciu kra[illegible], i uskutecznią swoie żądania

1 Roku 1810 Januaryi 27 dnia Felician Franciszka syn Freytak z professyi Kucharz lat koło 20 maiący urody miernej talii nie szczupłey, Twarzy okrągłey biało czerwoney gładkiey: włosow i oczu błąd: nogę iedna maiący przez kolano do szrodka wkrzywioną czyli od przypadku wklęsłą; ostrzyżony po terazuieyszey modzie, ubrany w surducie sukna granatowego cienkiego w raytuzach szerokich, w butach z sztryflami rzemienia Angielskiego w szlafroku od czarnych barankow dymką popielato-błękitną w prążki powleczonym; w czapce zwaney kuczmą cały od siwych barankow; na stempaczku malenkim kasztanowato-siwym czyli dereszowatym, kulbaką niemiecką osiodłanym, przy fuzyi i pałaszu, z Powiatu Rosieńskiego z parafii woynutskiey szkodę w pieniądzach i rucho-

mości na Rubli naymniey /dwiescie N. 200 zrobiwszy, z pakiem przy nim gdzie para sukiń zielonych francuzkich pantalony i kamzelki dalsze rózo-kolorowe a szczególniey kilkanascie koszul holenderskich batystem garnirowanych, zegarek pektoralik i tam daley, paszporta sobie popisawszy (iako umieiętny pisma) i pieczęci pana swoiego, gdzie poiedney stronie cyfra FK. a po drugiey teyze pieczęci połowie Herb Syrokomla, które posrzodku stoiący Geniusz trzyma, były wyrznięte, poprzycizkawszy, uszedł i unikł, którego iako złodzieia gdyby się pokazał obliguie się poymać i do Sądu niższego Rosieńskiego odesłać za co przyzwoita nastąpi nagroda.

3 Podaie się do wiadomości Amatorom roslin, iż w orangeryi za Wileńską bramą w kamienicy JW Marszałka Lachnickiego, znayduią się do zbycia różne w wazonach kwitnące rosliny, iako to róże miesięczne i centyfolyi, lewkonie, fiałki, rezety: a z inspektow sałata, rzodkiew, i inne włoszczyzny.

3 Kamienica na Rudnickiey ulicy na rogu na przeciw kościoła WW SS: pod Nr 116. położona, iest do zaarędowania od terminu S. Jerzego w ogule lub częsciami, ktoby więc żądał weyść w umowę, ma się udać do teraznieyszego dziedzica mieszkaiącego w domie Szwaysarow na przeciw S. Kazimierza.

JP Hofman Chirurg Dentysta, Okulista i kuruiący Ruptury, wykonywa wszystkie Operacye swoiey sztuki naytrudnieysze—Znayduie się u niego wszystko co służy do uleczenia zębow, oraz co do czystości i zdrowia onych, takoż Bandaże Elastyczne, i różne lekarstwa na Chorobę Oczu, także Topik czyli plaster pewny na wznoszenie wszystkiego Rodzaiu Ruptur, równie iako tychże nowo tworzących się przez dylatacyą—Przedaiąc Bandaże daie razem lekarstwa i przepis użycia onych— Mieszka u Wney Maiorowey Miłoszowey na wielkim Placu przy Ratuszu

3 Folwarki 3. do Aktorstwa byłego Sędziego, Ziem: Wileń: Szadurskiego, należące w powiecie Wileń: w parafii Szyrwinskiey, o mil 8 Wilna na trakcie z Wilna do Rygi idącym, położenie maiące, we wszelkiey dobroci to iest w gruntach łąkach gatunku dobrego, znayduiące się, są do zakontraktowania na przedaż, na zastaw lub na trzy-letnią arędę.. Ktoby życzył w takowe kątrakta w chodzic, udać się ma do samego Aktora, w Wilnie w do mie własnym, na przeciw Facyaty kościoła katedralnego, mieszkaiącego, a w nieprzytomnosci, do WJP. Adwokata Łopaty.

3 Kamienicę pod Nro 364. na zaułku od dzwonicy Franciszkańskiey zółto malowaną należącą do Dziedzictwa Ewangielickiego, w possesyi 15 letniey maiąc Szumski będąc słabym na zdrowiu. życzyłby sobie wypuscic resztuiące lat siedm, czyli zazwrótem poniesioney reparacyi, i to za wolą i wiedzą Kolegium Ewangielicznego a wizuię—Ktoby sobie życzył za arędować, terminach zechce widzieć się mar: d. 20 d. 30 i Aprylá 10.

W Drukarni *Józefa Zawadzkiego* Typografa Akademickiego, wyszły następuiące xiążki, służące do nauki Jeografii.

I, *Jeografiia powszechna* zawieraiąca opisanie krótkie, stanu politycznego w czterech częściach swiata, z ostatniemi odmianami, aż do traktatu wiedeńskiego, zawartego na dniu 14 miesiąca pazdziernika 1809 roku. Cena złotych 3, gro: 10

W wydaniu tey ieografii, starano się połączyć krótkość z iasnością. w opisaniu państw, miano wzgląd na następuiące przedmioty, 1. Jakie iest położenie ieograficzne kraiu którego. 2, Jego granice. 3, Obszerność w milach kwadratowych. 4, Ludność. 5/Rząd. Religiia. Miasto stołeczne. 6, Podział polityczny. 7, Stopień oswiecenia. 8 Produkta i handel. 9, Podatki. Siła zbroyna. 10, Posessye zewnątrz kraiu. 11, Tytuł panuiącego, herb państwa i ordery. 12, Jeografiia starożytna każdego kraiu.

II, Jeografiia, czyli opisanie Państwa Rossyyskiego. w teraźnieyszym iego stanie, przez E. Ziabłowskiego Profesora w instytucie pedagogicznym w Petersburgu: 1810, Cena złł: 3 igro: 10.

III Jeografiia: czyli opisanie matematyczne i fizyczne ziemi przez Jana Sniadeckiego. Dzieło Towarzystwu warszawskiemu przyiaciół nauk oddane; z woli tegoż Towarzystwa drukiem ogłoszone. Teraz przez Autora przeyrzane, poprawione, i powtórnie na iaw wydane z przydaną tablicą wyrażaiącą położenie ieograficzne znakomitszych mieysc na ziemi: w Wilnie nakładem i drukiem Józefa Zawadzkiego, 1809. z pięcią tablicami na miedzi rzniętemi, zawieraiącemi w sobie 40 figur. stronic 524. Cena złotych 7 i gro: 10.

1 Józefa z Narbuttow Kiełczewska Rott: Wileń: z mocy prawa wieczysto darownego od swey matki W. Teressy Narbuttowey Strukczaszyney, 1810 Febr: 5 danego eor: przed Sądem Grodzkim Wileń: przyznanego, dwóch summ, iedney u WW Józeffa i Józeffy Dorożkow Regent: na obligu w R. 1806 apr: 23 dnia dattowanym złł poll: 1000, drugiey także za obligiem od siebie Wney Narbuttowey matce w R 1808 mca Xbra 4 dnia wydanym złł poll: 9000, będąc aktorką; gdy takowych obligow niema w swym ręku, lecz one u JP Iana Koplewskiego Łowczycem tytułuiącego się zostaią, gdy z summy 6000 złł: matka, iak iey oswiadczenie 1810 Febr: 3 przed aktami Grodzkiemi Wileń: czynione wiedzieć daie, złł 6000 wybrała, a udzielnie znaczną córki do swoich użyła widokow ruchomość; ażeby zatem nikt w górze wspomnionych nienabywał obligow i ztąd na przykre procesu nienarażał się koleie, publiczne czyni zastrzeżenie.

1 W handlu Mauzera i Gastla znayduią się swieże ostrygi do przedania sto po rubli trzy.

1 W pałacu WW. Lisaniewiczow na Niemieckiey ulicy pod Nrem 143 sytuowanym są pokoie do naięcia rocznie, miesięcznie lub tygodniowo, ze wszelkiemi wygodami za pomierną cenę.

1 D. 13 Febr: 1810 z Wilna uciekł kuchcik maiący lat około 20, włosow i oczu ciemnych, twarzy poiągłey sniadey, wsurducie szarym sukiennym, a takiegoż koloru spodniach i kamizelce, tudzież w kożusku, nazwiskiem Kazimierz Zukowski, ktoby takowego przeioł, uprasza się aby w Wilnie do kamienicy W Regenta Doroszki na ulicy Dominikanskiey dostawił: własciciel wszelki expens powrocić zaręcza i przyzwoitą nadgrodę.

1 W domie pod N 63 na ulicy Zamkowey sytuwanym znayduią się pokoie na drugim piętrze, od ulicy, dziedzińca, z stayniami wozowniami i dalszemi wygodami

1 Folwark o dwie mile położony od Wilna z zabudowaniem dwornym, z podaństwem, zasiewem żytnim, maiący łąk dosyc, paszy, wody, lasu, opału, w gruntach naylepszych ze wszelkiemi wygodami, iest do zadzierżawienia od S Jerzego, ktoby sobie życzył, uda się do maiącego w tey mierze moc a mieszkaiącego w domu JPani Bieczowey na trzecim piętrze pod Nrem 60 obok Kryszkiewicza gdzie iest Hotel Warszaski na przeciw małego ryneczku od ulicy.

2 Folwark Jokietry wPttu wił: w parafii Malackiey we wszystko obfituiący, do 10 tysięcy intraty roczney wynoszący, o mil 10, od Wilna, a od targowych miasteczek Malat o milę, od Uciany o mil 4, od Pozélwy mil 2 dziedziczny WJP. Fabiana Dąbrowskiego Kömor: Wiłł iest do wypuszczenia w 3 letnią arędę: kroby sobie życzył ony possydować, może się ułożyć z samym aktorem w tymże folwarku mieszkaiącym.